

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat de nom

Memòria del Treball de Fi de Grau

Gestió i resolució de conflictes a través de l'educació emocional

Andrea Tur Cardona

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2016-17

DNI de l'alumne: 47430713K

Treball tutelat per Catalina Cardona Costa

Departament de Pedagogia Aplicada i Psicologia de l'Educació

L'autor autoritza l'accés públic a aquest Treball de Fi de Grau.

Paraules clau del treball: Educació emocional, Gestió i resolució, conflictes a l'aula

RESUM

L'educació emocional és un terme que s'ha de tractar en diversos nivells, social, cultural i educatiu. A més, s'ha d'establir una correlació directa amb el tractament, gestió i resolució dels conflictes. Així doncs, es pretén millorar les competències emocionals, aprenent a conèixer quin n'és el concepte i els elements que hi formen part i influeixen indirectament a l'autoregulació emocional de les persones, l'autoestima, l'ira i el dol. Tot i això, s'hi estableix una necessitat de conèixer què són els conflictes i quins són els més freqüents segons els diversos contextos. Amb tot, es pretén reafirmar la necessitat de tractar aquests termes des d'una edat primerenca en l'àmbit educatiu, fomentant una major participació per part de la comunitat educativa mitjançant una sèrie d'activitats i pautes d'actuació establertes que guiaran el seu aprenentatge i tractament.

Paraules clau: Educació emocional, Gestió i resolució, Conflictes, activitats d'actuació

ABSTRACT

The emotional education is a term that has to treat in several levels, social, cultural and educational. Besides, has to establish a direct correlation with the treatment, management and resolution of the conflicts. Like this then, it pretends improve the emotional competitions, learning to know which is the concept and the elements that form part and influence indirectly to the autorregulació emocional of the people, the self-esteem, the ire and the deceit. All and this, establishes a need to know what are the conflicts and which are the most frequent as the diverse contexts. With all, pretends restate the need to treat these terms since an early age in the educational field, fomentant a greater participation for part of the educational community by means of a series of activities and pautes of performance established that will guide his learning and treatment.

Keywords: Emotional education, Managament and resolution, Conflicts, Activities

ÍNDEX

	pàg
RESUM.....	2
1. Introducció i Justificació.....	4
2. Objectius.....	6
2.4. Metodologia.....	7
3. Marc Teòric.....	8
3.1. Antecedents de l'educació emocional.....	8
3.2 L'educació emocional.....	9
3.3 La competència emocional.....	11
3.4 La regulació intrapersonal.....	15
3.5. Els conflictes.....	16
3.5.1 Tipus de conflictes.....	19
3.5.2 Factors que estructurèn el conflicte.....	20
3.5.3 La gestió positiva del conflicte.....	21
4. Estat de la qüestió.....	23
4.1 Continguts.....	25
4.2 Metodologia.....	26
4.3 Temporalització.....	28
5. Sessions tractament de l'educació emocional per a la gestió i resolució de conflictes	29
5.1. Estratègies d'avaluació.....	38
6. Conclusions.....	39
7. Referències Bibliogràfiques.....	42
ANNEX I: Conte Enriqueta Menudeta	
ANNEX II: Estratègies d'avaluació	

1. Introducció i Justificació

Les situacions conflictives són constants avui dia, tant en l'àmbit familiar, escolar com laboral, que de manera directa o indirectament acaben afectant sentimentalment i emocionalment els diversos trets personals, autonomia, autoestima, entre d'altres.

Aquests, es produeixen “cuando dos o más personas entran en desacuerdo porque sus posiciones o intereses son diferentes, provocando emociones, que a través de su exteriorización, ayudarán a la resolución del mismo”. Per tant, no són actuals, sinó que sorgeixen des de molt abans i són necessaris per créixer i desenvolupar-se, ja que mitjançant la convivència i les diferències establertes s'adquireix una maduresa individual per a formar persones més autònomes i independents.

A més, les conductes conflictives tenen el seu origen “en las propias inseguridades de tipo emocional y en las relaciones sociales, por lo que deben estar presentes en la tarea cotidiana.”. Per tant, tot conflicte ha de ser una ocasió per ensenyar i aprendre habilitats socioemocionals, ja que “ a través de l'educació per al conflicte (...) suposa preparar per a un món en canvi continu, en el que la persona ha de negociar contínuament amb si mateix i amb l'altre per a construir el món del futur”.

Així doncs, destaquem que l'educació emocional és essencial, ja que juga un paper important en aquest àmbit, aportant solucions positives als conflictes, preveient la violència i garantint una construcció del benestar personal i social més favorable.

Per tant, el seu tractament és imprescindible, ja que en l'àmbit curricular, la intel·ligència emocional no es tracta de manera explícita, essent aquesta “ una respuesta a las necesidades sociales”, el qual “ tiene como objetivo el desarrollo de competencias emocionales” enteses com “el conjunto de conocimientos, capacidades, habilidades y actitudes necesarias para tomar conciencia, comprender, expresar y regular de forma apropiada los fenómenos emocionales”.

Així doncs, la modalitat d'aquest treball, serà totalment empíric. És a dir, es portarà a terme una reflexió analítica a través de recerques bibliogràfiques dels diferents trets que caracteritzen l'educació emocional i la seva gestió en els conflictes i es disposarà d'un disseny d'activitats per a la seva aplicació a l'aula..

A més, la infelicitat i el malestar solen ser els causants de la majoria dels problemes. Una estratègia de prevenció de conflictes consisteix a desenvolupar el benestar conscient, “las emociones afectan a nuestros pensamientos y a nuestra conducta. Por eso es importante aceptarlas y transformarlas para que el conflicto se pueda canalizar y resolver”. Així doncs, per treballar de manera positiva aquests conflictes “hay que conocer tanto el conflicto como las emociones que le rodean”.

Amb tot, es pretén que l'alumnat aprengui les normes de comportament essencials i més correctes. Aquest aprenentatge el pot ajudar a sentir-se més segur i valorat, aportant una millora respecte a la seva autoestima i establint una estabilitat quant al comportament a classe i fora d'ella.

2. Objectius

Objectius generals

- Millorar les competències emocionals per resoldre conflictes de forma assertiva

Objectius Específics

- Conèixer el concepte d'educació emocional
- Conèixer què és l'autoestima, com potenciar-la i les diferents situacions que la desfavoreixen
- Conèixer la importància d'adquirir un vocabulari emocional
- Identificar els conflictes més freqüents i el procés que es segueix per a la seva resolució enfront d'altres alternatives. (què es fa i què es podria fer).
- Investigar diferents tècniques per a la resolució òptima de conflictes (protocols d'actuació, roda restauratives, entre d'altres...)
- Investigar i esmentar el mètode Montessori per a la resolució d'aquests

2.4. Metodologia

En l'elaboració del meu TFG he comptat amb una àmplia recerca de diversos autors com Bisquerra i Goleman que tracten des de diversos punts de vista el concepte d'emoció. Així doncs, a través de la investigació, anàlisi i recerca, s'han plasmat i tractat diversos aspectes com el propi concepte i els elements que hi formen part, incidint en l'autoestima. El concepte de conflicte també s'hi plasma vers la seva diferència amb el terme de violència, comprès com un aspecte de caire més greu però que encara i tot es pot donar en els diversos contextos.

A més, s'hi destaquen altres termes que s'han volgut esmentar com l'ira i el dol, ja que poden influenciar en el desenvolupament sentimental i emocional de les persones, incidint en les seves formes d'actuació i prevenció de les diverses situacions que deriven al risc. Així mateix, existeix una gran importància a l'hora d'esmentar ambdós termes com a elements complementaris i imprescindibles per a la gestió i resolució dels conflictes.

Amb tot, el disseny i foment de pautes d'actuació es fan necessàries per a la seva gestió, per tant, s'hi plasma una guia amb diverses activitats informatives que determinen quines són les mesures més apropiades per regular els diferents conceptes esmentats. Aquestes s'adapten a les diverses necessitats educatives de cada infant, servint com a model d'orientació per a tots els professionals que formen part del centre educatiu.

3. Marc Teòric

3.1. Antecedents de l'educació emocional

Avui dia, el concepte d'educació emocional és un terme d'actualitat com podem comprovar en visualitzar recents programes televisius i nombroses conferències relacionades (Diekstra, 2013). En l'actualitat es coneix que perquè un individu estigui plenament desenvolupat i integrat en la societat ha de potenciar totes les dimensions de la seva personalitat, tant cognitives com psicològiques i emocionals (Martínez, 2009).

Considerem important doncs, conèixer els antecedents que fonamenten i expliquen l'estat actual de l'educació emocional. Cal plantejar-nos quin ha set el motiu d'aquest terme i el seu origen. Com a resum, recordem alguns elements que considerem importants.

Començant per Bisquerra (2000), el qual afirma que l'intent d'aconseguir el control i la realització personal és un dels objectius més perseguits des de l'antiguitat. En la Grècia antiga apareix el lema socràtic inscrit en el temple de Delfos que buscava potenciar l'autoconeixement, l'autonomia i el desenvolupament personal per a la millora del benestar. També en els temps de Plató, es parlava de dominar les pròpies emocions, aconseguint un equilibri emocional per tal d'arribar a un estat de plena felicitat.

Des de començament del segle XX, l'escola nova, en les seves diverses manifestacions, va considerar que l'educació s'havia de preocupar pel desenvolupament físic, mental, emocional i social del nen. Tot seguit, en els anys setanta va sorgir l'educació psicològica, amb l'objectiu de difondre entre la població els coneixements de la psicologia científica. La seva finalitat era ajudar l'alumnat a adquirir les competències psicològiques necessàries per afrontar la vida. Entre les característiques d'aquest moviment es troba l'educació afectiva, la prevenció i el desenvolupament personal.

Però, no va ser fins als anys noranta, quan arribà l'impacte de la teoria de les intel·ligències múltiples, que s'ha deixat sentir més en l'educació que en la psicologia. La

intel·ligència interpersonal i la intrapersonal són el focus d'atenció de l'educació emocional , tractats per Garner, el qual defineix la primera com l'accés i coneixement de la vida interna i emocional de cada persona, mentre que l'altre és la capacitat per captar les intencions, sentiments i desitjos dels altres per tal d'influir en ells.

En aquest moment, van participar autors com Goleman (1995) amb el seu llibre “Inteligencia Emocional”, el qual va considerar important el desenvolupament de la intel·ligència emocional com un fet vital per a viure de forma plen. definida com “aquella capacidad para reconocer los sentimientos propios y ajenos y el conocimiento necesario para gestionarlos de forma correcta para llevar una vida más feliz.”Goleman (1995).

Amb tot, Salovey i Mayer, 1990, són els dos autors els quals tingueren una relació més directa amb el moviment Social and Emotional Learning (SEL), que proposava el desenvolupament de competències socials i emocionals.

3.2 L'educació emocional

És un terme important que s'ha de treballar en el desenvolupament dels infants i dels adults, de manera successiva, gradual i interdisciplinari. Aquesta necessitat es deu, principalment, pel fet que les necessitats socials no estan suficientment ateses en les àrees ordinàries, és a dir, creiem que l'ensenyament de les matemàtiques o ciències socials són imprescindibles per fer front aspectes com l'estrès o depressió?. Davant aquest tret, l'aprenentatge i coneixement de les emocions ajudaran a afavorir les relacions socials i interpersonals, aportant una millora que afecta positivament a múltiples aspectes de la vida.

Així doncs, aquesta és entesa com un “procés educatiu, continu i permanent, que pretén potenciar el desenvolupament de les competències emocionals com a element essencial del desenvolupament humà, amb l'objectiu de capacitar-ho per la vida i amb la finalitat d'augmentar el benestar personal i social”(Bisquerra, 2000).

Amb tot, es fa precís el tractament d'aquest en tots els processos educatius, ja que es tracta d'un procés continu i permanent, per tant, s'ha de prolongar durant tota la vida, ja que són un pilar imprescindible per al desenvolupament integral de la persona, encara que de vegades són les més difícils d'adquirir.

En aquest marc, l'educació emocional per tant, esdevé una eina clau per a crear el procés educatiu enfocat al desenvolupament de les competències emocionals, ja que l'educació emocional permet treballar en com cada persona integra les emocions.

Cal afegir que en cadascuna d'aquestes hi ha un mecanisme anomenat “cervell emocional” que s'adapta al medi davant de situacions de perill o amenaces externes. Les funcions d'aquest són principalment processar les diferents emocions, experimentar temors, angoixes o pors, arxivar la memòria emocional, provocar el plaer i el dolor i finalment, rebre els sentits de l'olfacte i el tacte.

El cervell emocional està en constant interacció amb l'escorça cerebral. Una transmissió de senyal d'alta velocitat que permet que el cervell emocional i el neocòrtex treballin junts, establint així un control sobre les emocions. És a dir, en l'actualitat les “situacions emocionals de pors i temors” que més preocupen i, en relació amb el nostre món educatiu, són més de caràcter social, com tenir por a fer el ridícul, a no tenir èxit, entre d'altres.

Si aquestes situacions no les sabem resoldre amb una conducta adient, hem de respondre amb “ansietat” i “enuig” o sigui emocions negatives, però si podem donar una resposta correcta, preparada o entrenada és que tenim la situació controlada o sigui hi ha un control de les emocions o millor dit un reconeixement de les pròpies emocions.

Les famílies han de dotar d'una formació bàsica, ja que aquesta suposa la primera experiència per a l'aprenentatge emocional. “La expresión de amor de sus padres les da la seguridad que necesitan para aprender a amarse a sí mismos y más adelante, a los demás” (Punset, 2008). Aquestes, no han d'ignorar les expressions emocionals i han d'atendre a totes les necessitats bàsiques dels infants. Si aquestes no es fomenten, es derivaran greus problemes de comportament a l'hora d'establir relacions socials, reflectint-se en el rendiment escolar.

A més, els alumnes hauran de dotar d'estratègies per a què puguin donar resposta a les necessitats afectives i morals que tenen a veure amb els seus sentiments d'autoestima i amb la sensació de satisfacció en les relacions amb els altres.

Davant aquest sentit, cal tenir en consideració l'informe de la Comissió Internacional sobre l'educació per al segle XXI (1997), presidit per Jack Delors, on es van descriure quatre pilars essencials en què es basa l'educació al llarg de la vida i que per tant hi ha que adoptar per al seu tractament; Aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure amb els altres i aprendre a ser. Aquests quatre pilars, són essencials per a l'adquisició de coneixements per part de l'infant, però destaquem que els dos darrers estan enfocats a un àmbit més personal i emocional:

- Aprendre a viure amb els altres desenvolupant la comprensió de l'altre i la percepció de les formes d'interdependència, realitzar projectes comuns i preparar-se per a tractar els conflictes.
- Aprendre a ser per a què floreixi millor la pròpia personalitat i es pugui obrar amb creixent capacitat d'autonomia personal. Amb tal fi, no menysprear a l'educació cap de les possibilitats de l'individu: memòria, raonament, sentit estètic, capacitats físiques... (p.34).

L'educació emocional per tant, segueix una metodologia eminentment pràctica (dinàmica de grups, autoreflexió, jocs...), i ha d'estar acompanyada sempre partint d'uns principis ètics. A més, és un procés caracteritzat per la relació interpersonal. Qualsevol relació interpersonal està impregnada de fenòmens emocionals, d'on es poden derivar efectes sobre l'estrès o la depressió. A més, en l'aprenentatge individual i autònom també està present la dimensió social.

3.3 La competència emocional

Les competències emocionals són “un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds necessàries per a prendre consciència, comprendre, expressar i regular de forma apropiada els fenòmens emocionals”. (Biquerra i Pérez Escoda, 2007, p. 61)

Existeixen diversos models de competències emocionals, encara que cal incidir en el model Grup de Recerca en Orientació Psicopedagògica (d'ara en endavant GROPE) en el que es basarà aquesta intervenció, aquestes serien les competències emocionals en les que hauríem d'incidir per educar emocionalment:

1. Consciència emocional: Consisteix en conèixer les pròpies emocions i les dels altres, a través de l'autoobservació. A més, "convé distingir entre pensaments, accions i emocions; comprendre les causes i conseqüències, avaluar la intensitat i utilitzar el llenguatge emocional de manera apropiada". L'empatia és una de les millors vacunes per prevenir la violència; intentar entendre l'altre és necessari per poder negociar.

2. Regulació emocional: Cal donar una resposta apropiada a les emocions que experimentem. No cal confondre la regulació emocional amb la repressió, encara que siguin components importants per a l'habilitat d'autoregulació, la tolerància a la frustració, adopció d'habilitats per resoldre situacions de rics, entre d'altres.

La regulació emocional també és la capacitat per a autogenerar-se emocions positives. Aquest punt és igualment molt important, ja que una emoció negativa mal gestionada pot derivar en conductes inadequades o de conseqüències imprevisibles.

Les competències emocionals que es desenvolupen amb la regulació emocional són:

- Expressió emocional adequada
- Regulació d'emocions i sentiments
- Habilitats d'afrontament
- Competència per a generar emocions positives

3. Autonomia emocional: És la capacitat de no trobar-se seriament afectat pels estímuls de l'entorn. Això requereix autoestima, confiança, percepció, automotivació, etc. Aquest concepte inclou un conjunt de característiques i elements relacionats amb l'autogestió personal, entre els quals destaquem:

- L'autoestima: tenir una imatge positiva d'un mateix; estar-ne satisfet; i mantenir-hi bones relacions.
- L'actitud positiva: la capacitat d'automotivar-se i tenir una actitud positiva davant la vida.
- La responsabilitat: la intenció d'implicar-se en els comportaments segurs, saludables i ètics. Assumir la responsabilitat en la presa de decisions.
- L'anàlisi crítica de les normes socials: la capacitat d'avaluar críticament els missatges socials, culturals i dels mitjans de comunicació, relatius a les normes socials i als comportaments personals.
- Buscar ajuda i recursos: la capacitat d'identificar la necessitat de l'ajuda, el recolzament, l'assistència, i saber accedir als recursos disponibles adequats.
- L'autoeficàcia emocional: l'individu veu que se sent com es vol sentir; és a dir, l'autoeficàcia emocional significa que un accepta la seva experiència emocional, tant si és única i excèntrica com si és culturalment convencional, i aquesta acceptació està d'acord amb les creences de l'individu sobre el que constitueix un balanç emocional desitjable.

4. Habilitats socioemocionals: Faciliten les relacions interpersonals. Els nens amb destreses socials ben desenvolupades tendeixen a començar més interaccions positives socials amb els seus iguals, a comportar-se de manera amistosa, constructiva i col·laborativa; s'inclinen per tenir menys conflictes per mostrar més cooperació i utilitzar menys l'agressió per resoldre els seus conflictes.

5. Habilitats per a la vida i el benestar emocional: són un conjunt d'habilitats, actituds i valors que promouen la construcció del benestar personal i social. " El benestar emocional és el més paregut a la felicitat, entesa com una experiència d'emocions positives".

Inclou les següents microhabilitats:

- Fixar objectius adaptatius
- Pressa de decisions
- Ciutadania activa, participativa , crítica, responsable i compromesa
- Benestar emocional

Quan a l'àmbit escolar, hi ha una gran necessitat de reforçar la dimensió emocional i social, juntament amb la cognitiva, pel procés d'aprenentatge dels nens, ja que les emocions tenen una forta influència en la motivació i ajuden a generar un clima apropiat per l'aprenentatge en el context aula i centre, a més de la seva importància per a la gestió del conflicte i la convivència escolar.

Així doncs, segons Núñez i Hume (2004) afegixen que “ no tant sol es tracta de saber uns coneixements, si no també hi ha que saber aplicar-los a la vida diària tenint en compte la seva carga emocional, sent l'aula un dels principals espais d'experimentació des d'edats temperanes, sense oblidar el paper de la família i del grup d'iguals”.

Conèixer les pròpies emocions, la relació que aquestes tenen amb els nostres pensaments i comportaments, hauria de ser un dels objectius de l'educació. Utilitzant un símil, podem dir que l'escola és una finestra i un mirall: una finestra per mirar el món i un mirall per mirar-se i poder-se conèixer a si mateix.

D'aquesta manera, el nen ha de començar a adquirir coneixements sobre les emocions. Ha de conèixer quines hi ha, així com interpretar-les per posteriorment valorar les seves pròpies i la dels altres, de manera que sigui comprensible amb tot allò que va adquirint i coneixent, valorant cada moment i situació.

A més, la competència emocional s'ha d'enfocar com un recurs per gaudir de més benestar. Cowen (1998) proposà cinc estratègies emocionals per potenciar el benestar:

1. Animar el desenvolupament d'un compromís positiu entre el nen i els seus cuidadors —pares o professors—

2. Ajudar el nen a adquirir les habilitats de desenvolupament preeminent —per exemple, fer amics, la comunicació efectiva—
3. Ensenyar al nen a afrontar els elements que provoquen l'estrès.
4. Ajudar el nen a comprendre i sentir que pot controlar el seu destí.
5. Afavorir que els nens puguin gaudir d'entorns potenciadors de benestar.

Davant aquest procés d'aprenentatge el professorat adquireix una gran importància, ja que “el tractament de la dimensió emocional sols es possible amb un professorat que faci patent l'alfabetització emocional, marcat per la seva capacitat per prendre consciència emocional i de regulació”. (Abarca i Sala, 2002).

Aquest nou model de competència juntament amb els canvis metodològics, són essencials per avançar en el desenvolupament curricular i metodològic de l'educació emocional, “superando la idea de transversalidad que caracterizó a la LOGSE, al contemplar las emociones como una competencia básica,” (Sánchez Santamaría, 2010). No és el mateix comprendre, memoritzar i expressar uns coneixements, que utilitzar les competències adequades en el moment oportú.

Amb tot, cal afegir que l'educació emocional és un procés educatiu continu i permanent, que pretén potenciar el desenvolupament emocional com un complement indispensable del desenvolupament cognitiu, “constituyendo ambos, cognitivo y emocional, los elementos esenciales del desarrollo de la personalidad integral” (Bisquerra, 2000, p. 243). A més, aquesta ha d'orientar-se cap a l'adquisició d'un conjunt de competències bàsiques per a la vida que no queden contemplades en les matèries curriculars ordinàries.

3.4 La regulació intrapersonal

La regulació emocional és l'eina clau per a afrontar situacions d'enfrontament, ja que és la capacitat de regular qualsevol aspecte d'una resposta emocional. James Gross, destaca quatre moments diferents en el procés emocional:

1. La situació rellevant: esdeveniments ambientals o representacions mentals.
2. L'atenció: focalització sobre els elements més significatius d'una situació.
3. L'avaluació: valoració de la situació.
4. La resposta emocional: per efectes de retroalimentació, afectaria i modificaria la situació rellevant.

A partir d'aquest model, les estratègies de regulació es poden agrupar en tres blocs:

- Canviar l'atenció: distracció conductual, distracció cognitiva, expressió de l'emoció, respiració, relaxació, etc.
- Reavaluació: canviar la manera de valorar la situació. Com a passos previs hi ha l'actitud positiva i l'acceptació de la pròpia responsabilitat en el conflicte.
- Canviar la situació: buscar una solució.

3.5. Els conflictes

La convivència és un terme que sol generar de vegades certs conflictes entre les persones. Aquests poden ser diversos i causats per diferents raons, interessos i necessitats que no es troben ben ateses i que poden derivar al dany.

Existeix una tendència de veure el conflicte com un aspecte negatiu, més concretament, com si fos una circumstància que cal evitar. Aquest fet es deu per diverses raons, principalment per que sol anar associat automàticament a la manera en que es solen resoldre, mitjançant la violència.

“ La violència és la situació en la que un alumne és agredit o es converteix en víctima quan està exposat, de forma repetida i durant un temps, a accions negatives que porta a terme un altre alumne o varis d'aquests” (del Rey, R. y Ortega, R. , 2007 p: 78)

Tant la paraula conflicte com violència, són termes bastant semblants, un respon a situacions quotidianes de la vida social i escolar, en la que es donen enfrontaments d'interessos, discussions i necessitats d'abordar el problema, mentre que l'altre és una de les maneres d'enfrontar-se a aquesta situació.

Per conèixer que s'està fent en l'actualitat, en els sistemes educatius, cal dir que el 2007 el Departament d'Educació elabora un programa anomenat "La convivència en els Centres d'Educació Infantil i Primària" on es parla de la paraula convivència com "un valor primordial de tota societat desenvolupada, és a dir, de tota aquella societat en què només té cabuda el diàleg –les paraules, les idees i els arguments– per a resoldre els conflictes quotidians que es poden plantejar com a fruit de la diversitat d'opinions". (Departament Educació, 2007, p:3).

A diferència de molts altres programes adreçats a l'etapa de secundària, aquest proporciona propostes i activitats adreçades a l'educació primària per poder crear un bon clima de convivència i dins d'aquesta es fa clara referència a la resolució de conflictes i a l'educació emocional com a procés per resoldre els conflictes que puguin sorgir.

Al 2009, el Departament d'Educació elabora el "Projecte de Convivència i Èxit Escolar" estenent a totes les escoles la necessitat d'elaborar un projecte de convivència adequat i real a les necessitats de cada context. Segons el Departament: "El Projecte de Convivència és el document que engloba el conjunt d'accions encaminades a la millora de la convivència en el centre educatiu i, per tant, recull les intervencions que el centre docent desenvolupa per a la convivència i la gestió positiva de conflictes". (Departament Educació, 2009, p:18). Aquestes demandes del Departament, s'estenen a totes les escoles proposant activitats diverses.

El conflicte s'ha de tractar en el sistema educatiu ja que segons funes (2000), es "construït per les parts en disputa i té un sorgiment, un desenvolupament i un desenllaç, i va traçant un "canal", creant una pauta d'interacció". Per aquesta raó és tan important ensenyar les pautes de resolució cooperativa del conflicte.

Aquest, és inevitable i forma part de la convivència humana. Per tant, dins el marc de l'escola també hi ha conflictes. Ara bé, resulta difícil emmarcar exactament el que s'entén per conflicte, ja que la percepció que es té d'aquest és molt diferent i les investigacions tenen maneres diferents de classificar els conflictes.

Hi ha una perspectiva del conflicte que es singularment valuosa, fent referència a la perspectiva crítica. En aquesta visió, el conflicte és necessari per a la transformació de les estructures, les pràctiques i els valors educatius, promoguen així una resolució pacífica i constructiva de conflictes.

“Si existeix una concepció crítica del conflicte que es transmeteix en el procés d'ensenyança-aprenentatge, hi haurà una aproximació a l'educació per a la pau més propera a la realitat, a l'entorn quotidià.” (Funes, 2000).

Pel contrari, una mala regulació del conflicte generarà violència, amb l'aparició del desig de causar el màxim dany possible a més de generar rebuig, provocant un gran deteriorament de la relació. Davant aquest fet, les persones han d'adoptar diverses estratègies i habilitats per afavorir l'autonomia moral dels altres.

Aquest són necessaris per a créixer, per que a través de la convivència i de les seves diferències, s'adquireix una maduresa individual per a formar persones més autònomes. Les situacions de conflicte es poden canalitzar de forma positiva i negativa. Per a treballar-los de manera positiva, cal conèixer tant el conflicte com les pròpies emocions. Per tal de resoldre el conflicte, doncs, hem de ser capaços de viure plegats sota un bon clima de convivència

Boqué (2005) a través de l'article “La comunidad educativa y la red de mediación en el centro” tracta un model de Dugan (1996), el qual diu que una possible via de solució de conflictes ha de tenir en compte tres elements:

- Conèixer la raó per la qual s'ha produït el conflicte
- Lo subjectiu, que es refereix a les percepcions, vivències, emocions i significats que cada persona aporta a la situació conflictiva.

- La interacció que es dona entre les persones que hi participen en el conflicte, el seu propi estil comunicatiu.

3.5.1 Tipus de conflictes

Existeixen diferents classificacions de conflictes segons la concepció que se'n té. De totes maneres, quasi bé mai distingeixen conflicte de violència i utilitzen la terminologia indistintament. Sovint, són classificacions que parlen de comportaments conflictius, quan en realitat són manifestacions violentes. El Departament d'Ensenyament els divideix en (Departament d'Educació, 2012, pp 36 - 37):

Conflictes Lleus	Conflictes Greus
Són el conjunt de conductes contràries a les normes de convivència del centre. Es tracta, majoritàriament, de situacions de conflicte interpersonal que, amb la formació i les eines adients, els nois i noies poden solucionar per si mateixos.	Són aquelles situacions de violència verbal o física que perjudiquen notablement la convivència en el centre, perquè generen sentiments d'indefensió, inseguretats i ansietat en els membres de la comunitat educativa.

L'estudi nacional contempla la classificació de comportaments conflictius (Hernández Prados, M^aA, 2004):

MALTRACTE FÍSIC	MALTRACTE VERBAL	MALTRACTE MIXTE (físic i verbal)	EXCLUSIÓ SOCIAL
<ul style="list-style-type: none"> - Amençar amb armes. - Pegar - Amagar objectes - Trencar coses - Robar objectes 	<ul style="list-style-type: none"> - Insultar. - Posar "motes". - Parlar malament d'algú. 	<ul style="list-style-type: none"> - Amençar per intimidar. - Obligar a fer coses mitjançant amenaces. - Assetjar sexualment. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ignorar a algú. - No deixar participar en activitats a algú.

¹ Cullell Carreras, Anna. "El conflicte a l'educació infantil: pautes i activitats per gestionar el conflicte positivament." (2012).

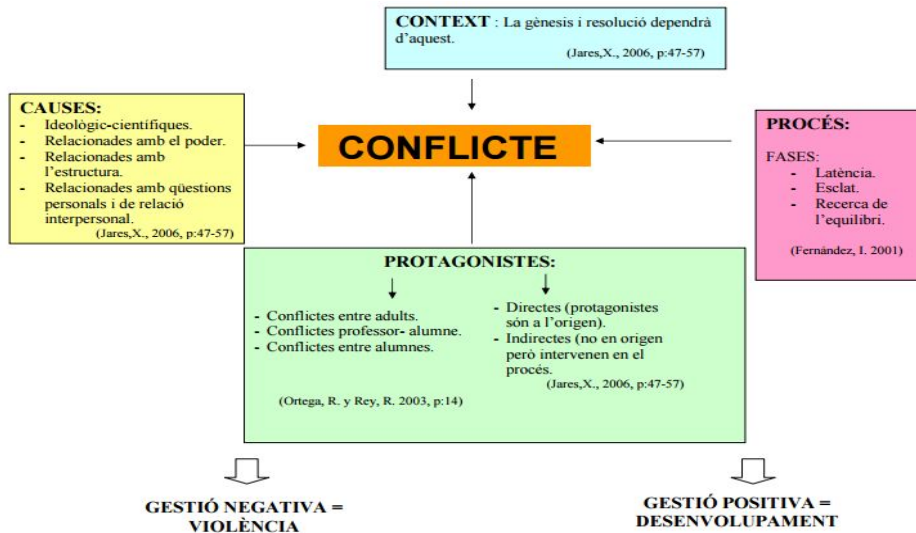
De la mateixa manera que hi ha diferents tipus de conflictes, també hi ha diferents maneres de resoldre'ls. Filella (2014) planteja cinc estils d'afrontar els conflictes i els resumeix de la manera següent:

1. Competició	2. Evitació:	3. Acomodació:	4. Negociació	5. Col·laboració:
Quan la persona manté la seva posició ferma i no cedeix fins que no hi ha un guanyador i un perdedor. D'aquesta manera no es resol el conflicte perquè es trenca la relació amb el perdedor. Estaríem parlant d'un estil agressiu.	Quan no es fa res i s'espera que el conflicte es resolgui sol. Fa referència a un estil passiu.	Es satisfan els interessos de l'altra persona, i es renuncia a les pròpies necessitats. D'aquesta manera es corre el risc de ferir la pròpia autoestima. També seria un estil passiu.	Es satisfan les necessitats de les dues parts, però es perd l'oportunitat de millorar els beneficis. Parlaríem d'un estil assertiu.	Es tracta de cooperar per satisfer al màxim els interessos i les necessitats de les dues parts. Es tractaria d'un estil assertiu, però a més a més, productiu. Les dues parts del conflicte en surten beneficiades.

Les situacions conflictives no es poden resoldre si no es té en compte les emocions i els sentiments de l'altre. Conviure significa poder respectar el seu punt de vista, i encara que no sempre el compartiguem, com a mínim és important fer l'esforç d'entendre-ho. Així, hauréem de treballar estratègies i recursos que promoguin l'empatia des d'edats molt primerenques, ja que aquest és el detonant de les situacions conflictives.

3.5.2 Factors que estructuraren el conflicte

Alguns autors ens parlen de 4 factors importants que estructuraren el conflicte i que cal que analitzem (Jares, Xesús R., 2001, p: 47-57) són les causes que provoquen el conflicte, els protagonistes, el context on es produeix i el procés o forma d'afrontar-ho.

3.5.3 La gestió positiva del conflicte

Sempre s'ha entès el conflicte com una situació que ens proporciona malestar i on, normalment, una de les parts en surt beneficiada mentre que l'altre en surt bastant malparada. Però diferents autors ens parlen de la potencialitat que té el conflicte si està ben gestionat i li atorguen un paper positiu.

“Si bé els conflictes, quan no es resolen o estan mal gestionats, poden generar destrucció o violència dintre de les persones i de les societats, també són font de desenvolupament i progrés tant pels individus com pels grups i les comunitats” (Peiró i Gregori, S Coord. 2001, p:57)

“La perspectiva dual i la visió d'una realitat objectiva, han influït notablement en la interpretació que s'ha fet del conflicte en el nostre context cultural. Atorgar papers de bons i dolents o entrar en una lògica de perdedors o guanyadors, ha suposat entendre el conflicte com una situació negativa i que hem de rebutjar, impossibilitant les potencialitats que aquest pot presentar si se li atribueix un sentit positiu, vinculat al desenvolupament i enriquiment personal”.

(Bartolomé Pina, M. Coord. 2002. p:164)

² Cullell Carreras, Anna. "El Conflicte a l'educació infantil: pautes i activitats per gestionar el conflicte positivament." (2012).

El conflicte serà dolent o negatiu sempre hi quan el gestionem de manera equivocada, provocant així situacions violentes. Però si aprofitem la diversitat d'opinions i d'interessos podrem créixer com a persones, madurar i transformar-nos socialment. Hem d'entendre, doncs, el conflicte com una oportunitat per aprendre dels demés, de la "saviesa" d'uns i l'"experiència" dels altres.

En aquest sentit, doncs, serà imprescindible l'educació per encarar i resoldre positivament conflictes, afavorint la convivència. Així doncs, seran importants les actituds, comportaments i estratègies per afrontar el conflicte.

4. Estat de la qüestió

La societat en què vivim presenta una sèrie d'avantatges, progressos i també inconvenients que observem de manera diària en els centres i que tracten els equips i departament d'orientació, entre altres professionals implicats. Els problemes personals, la falta d'autoestima, els desordres alimentaris, fins i tot la incapacitat de resoldre conflictes entre iguals o de defensar els drets en situacions de risc són alguns trets que cal tractar, ja que influeixen en el desenvolupament de l'infant.

Així doncs, l'educació emocional juga un paper important essent un terme que s'ha de tractar i desenvolupar en l'àmbit escolar com a mesura per a la regulació i gestió de conflictes que es produeixen en els diferents contextos. Aquest, és un aspecte recent avui dia a les aules, així i tot, ens trobem amb una certa falta de formació per part dels professionals del centre educatiu. Davant aquest fet, el coneixement, actuació i disseny de programes d'actuació és considerat necessari per fer front aquesta situació existent a la nostra societat.

Pel que fa al tractament dels conflictes, cal nombrar alguns treballs que desenvolupen aquest terme, destacant el de Lucia Sacristàn, que esmenta l'ús de la mediació com a mètode efectiu de resolució. Aquest és molt utilitzat entre les diferents pautes d'intervenció davant situacions serioses, encara que s'hi destaca que són pocs els que ho apliquen.

Vanessa Gómez, és altre autor que cal esmentar en la creació d'un treball dedicat exclusivament a la creació d'activitats per a la gestió de conflictes, enfocat a tercer cicle de primària al centre d'educació de Sòria, generant un clima positiu per al desenvolupament integral de l'alumnat.

Respecte a l'educació emocional en concret, destaquem treballs com el de Virginia Padierna, que elabora un programa emocional enfocant-ho exclusivament en el tractament de les emocions. Aquest, el titula "plan proa" el qual es centra en infants que pateixen diferents desavantatges educatius, derivats per circumstàncies tant personals com socials, associades amb major freqüència a situacions de risc d'exclusió o marginació.

Rafael Bisquerra és altre autor. La creació del seu treball d'educació emocional, enfocat com una proposta per a educadors i famílies, explica el gran analfabetisme emocional present en la societat i per tant aprofundeix en la necessitat de tractar-ho des de la primera etapa, l'educació infantil, generant-se de manera gradual en les següents etapes educatives, la primària i secundària.

Tot i això, la necessitat d'utilitzar l'educació emocional per a la gestió i resolució de conflictes, destaquem a Beatriz de León Sánchez, que enfoca la mediació i educació emocional per a la resolució de conflictes escolars. A més, destaca els diferents models que hi ha, Goleman o Baroon, determinat segons cada àmbit.

Així mateix, cal esmentar altre autor que hi dedica una gran part del seu treball, Fernando Serrano Bravo, en la intel·ligència emocional i la importància d'aquesta per a la creació d'un programa a tercer cicle de primària. Aquest a més, es centra en el tractament d'un pla d'actuació centrat en l'educació emocional i en conflictes, destacant dos termes de manera unitària i sense establir una relació directa entre ambdós.

Amb tot, ens adonem que hi ha una gran diversitat de treballs que tracten aspectes rellevants a les aules, imposant diverses tècniques o pautes d'actuació, mètodes de gestió, etc. Encara i així, pocs relacionen els dos àmbits, emoció i conflicte, tractant-ho de manera desglossada i coneixen que encara que són dos termes diferents, ambdós posseeixen aspectes que els hi relacionen i fins i tot influeixen en el seu desenvolupament.

Per això, es crea una necessitat de fomentar una comunitat escolar que treballi de manera coordinada pel bon desenvolupament de l'activitat d'ensenyança-aprenentatge amb la finalitat de desenvolupar integralment a cada un dels infants que formen part del sistema educatiu. És important començar des d'una edat primerenca, ja que aquest fet beneficiarà a l'individu.

Juntament, es pretén que l'infant compregui el món per tal d'integrar-se en ell de manera dinàmica i constructiva, centrant-nos específicament en el reconeixement i exploració de les emocions tant intrínseques com extrínseques, que poden afectar els diferents àmbits. Tot i així, l'aprenentatge, per tant, serà actiu, promoguen activitats on l'infant pugui aprendre explorant.

Amb tot, desenvoluparé a continuació un programa de resolució de conflictes basat en la gestió de l'educació emocional. Per això, exposaré una sèrie de continguts en relació a les competències emocionals, una metodologia adequada segons el que es pretén tractar, una temporalització que indicarà els moments més oportuns per desenvolupar-ho i, finalment, la consecució d'una sèrie d'activitats que serveixin com a model guia per a la seva implementació en els diferents àmbits, tant educatiu com personal.

4.1 Continguts

Els continguts a tractar formen part de les competències emocionals. Aquests, els desenvoluparem en forma de graella esmentant els objectius generals i específics i establint una relació directa amb les activitats.

Objectius		Continguts	Activitats
Generals	Específics		
Millorar les competències emocionals per resoldre conflictes de forma assertiva	Conèixer el concepte d'educació emocional	Consciència i Regulació Emocional	1. Pluja d'idees 2. Marina i el Roure 3. Ens expressem
	Millorar la presa de consciència de les pròpies emocions i dels altres		
	Conèixer la importància d'adquirir un vocabulari emocional		
	Conèixer què és l'autoestima i com potenciar-la	Autonomia Emocional	1. Ens coneixem 2. Imaginat 3. n'Enriqueta Menudeta
	Conèixer el concepte del dol, les causes i conseqüències		
	Identificar els conflictes més freqüents i el procés que es segueix per a la seva resolució enfront d'altres alternatives	Habilitats socioemocionals	1. El pont 2. Som actors 3. Controlem l'ira 4. La pràctica Restaurativa
	Investigar diferents tècniques per a la resolució òptima de conflictes		

	Investigar el mètode Montessori per a la resolució d'aquests	Habilitats per a la vida i el benestar emocional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pluja d'idees 2. El missatge en 3 parts 3. La taula de la pau 4. Lliçons de gràcia i cortesia
--	--	--	---

4.2 Metodologia

Característiques Generals de la Metodologia	
Tipologia	Constructivista i globalitzada
Motivació	Intrínseca i extrínseca
Estratègies	Per grups i en parelles
Lloc	Aula ordinària
Ajudes	PT, adaptacions
Preferenci d'agrupaments	Gran Grup, individual o per parelles

La metodologia tindrà un caràcter constructivista i globalitzada que permeteixi la construcció d'aprenentatges emocionals, significatius i funcionals. Així doncs, la enfocarem de manera que tots els alumnes puguin construir diferents coneixements, superant les seves barreres individuals en cada una de les activitats proposades, que tindran un caràcter social per ajudar a qualssevol alumne que pugui presentar una necessitat educativa especial.

La motivació intrínseca i extrínseca, serà un aspecte clau de l'infant. És important que l'alumne aprengui a conèixer els propis sentiments i sàpiga regular-los segons els diferents contextos, evitant situacions de conflicte i partint de diverses estratègies educatives.

Les activitats es realitzaran a l'aula ordinària. Aquestes tindran un caràcter flexible i interdisciplinari, ja que es podran desenvolupar sempre que es consideri necessari. Davant aquest fet, el seu tractament també serà necessari sempre i quan es consideri que s'ha produït un conflicte i cal tractar-ho amb seriositat.

Així i tot, hem considerat important, que es tracti en hores de tutories sempre que es calgui i sobretot en assemblees, un o dos cops per setmana. També, i si escau, es poden realitzar tutories individualitzades amb una durada de 10 min. Amb això, es pretén resoldre els diferents dubtes i qüestions plantejades per l'infant.

Les activitats estaran orientades segons els continguts de les competències emocionals. Això es farà partint d'una pluja d'idees. D'aquesta manera, coneixerem què saben els infants i extraurem conclusions. Seguit d'activitats lúdiques i significatives per fomentar i ampliar el concepte tractat i adoptant un major vocabulari emocional partint de recursos com imatges, vídeos, entre d'altres.

Seguidament, l'autoestima és un aspecte important per a la regulació de les emocions i gestió dels conflictes. Per tant, la introducció d'aquest, serà clau en la consecució i desenvolupament de les activitats. Cal afegir, que es desenvoluparan altres aspectes que poden influenciar en el desenvolupament de l'infant; el dol i l'ira.

Quant als agrupaments, es formaran tenint en compte l'objectiu principal de cada activitat. Així doncs, en algunes hauran de treballar per grups, per tal que puguin desenvolupar totes les estratègies possibles d'interacció, comunicació i cooperació. La integració, serà altre aspecte que es tindrà en compte, ja que els infants aprenen més interactuant de manera conjunta que individualment, per tant, aquests processos seran necessaris per garantir un desenvolupament integral i complet de l'individu.

El terme conflicte, també es desenvoluparà de manera consecutiva, adoptant nou vocabulari i relacionant-ho mitjançant els diversos recursos oferts pel mestre. És important que sàpiguen identificar quins són els més freqüents, així com les pautes d'actuació utilitzades per a la seva resolució. Un exemple n'és el de la roda restaurativa.

Finalment, cal afegir que la introducció del mètode Montessori per a la regulació i gestió de conflicte, serà necessari per tal de completar el gran ventall de coneixements i experiències que els infants han anat adquirint. Amb tot, es presentaran diverses tècniques i es posaran en marxa per tal d'adoptar-les i implantar-les sempre que calgui.

4.3 Temporalització

Aquesta serà clau per especificar el moment en que es portaran a terme les diverses activitats, considerant important que es fomenti durant tot el curs lectiu, ja que es tracta d'un procés llarg i la seva efectivitat es veu garantitzada sempre i quan els infants sàpiguen regular-les i controlar-les partint de les situacions que impliquin un conflicte, adoptant les pautes d'actuació més rellevants.

Tot i això, aquesta es considera important realitzar-ho una o dues vegades en l'hora d'assemblea, que tindrà lloc cada mati de 9:00h a 9:30h. A més, per fomentar un major aprenentatge, també es portarà a terme en hores de tutories, els divendres abans del pati, concretament a tercera hora de 10:45 a 11:30h.

Cal afegir, que aquest terme també es pot tractar en diverses hores lectives, per tant, tindrà un caràcter interdisciplinari, segons el mestre ho cregui necessari. A més, es comptarà amb tutories individualitzades que tindran una durada de deu minuts i es portaran a terme els dimarts a darrera hora. A continuació mostrarem un exemple que pot ser utilitzat pel propi centre, adequant els continguts segons les hores i matèries establertes.

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Divendres
Hora	9 - 9:30h	13:50 a 14:00h	9 - 9:30h	10:45- 11:30h
Temps	30 min	10 min	30 min	45 min
Àrea o moment	Assemblea	Tutoria Individualitzada	Assemblea	Tutoria

5. Sessions tractament de l'educació emocional per a la gestió i resolució de conflictes

Tot seguit es mostren diverses activitats en forma de graella que poden servir com a model guia pel seu tractament en els diferents àmbits educatius. Cadascuna d'elles són d'elaboració pròpia, menys la primera activitat d'autoestima, la qual s'ha extret del document de treball cooperatiu de Pere Pujol i José Ramón Lago,. A més, cadascuna d'aquestes poden anar dirigides a diferents nivells educatius, adaptant-se a les necessitats de cada infant.

Cada requadre correspon a una sessió, on les activitats variaran en funció de les necessitats. Aquestes, es divideixen en diferents apartats com els objectius, el material que s'utilitzarà, els agrupaments, fomentant la cooperativitat i integració grupal entre els diferents individus, el lloc on es portarà a terme i finalment el desenvolupament.

Amb tot, cal esmentar que es tractarà altres termes que influeixen de manera important i significativa en l'infant, fent referència al dol i l'ira. Aquests es poden desenvolupar de manera interdisciplinària, establint un ordre i direccionalitat segons les característiques presents del grup classe.

1. Proposta d'activitats per desenvolupar: Consciència Emocional

Els infants han de conèixer què és l'educació emocional, per aquest motiu, es desenvoluparan tres activitats inicials, on es tractaran els diversos objectius esmentats, regulant i coneguen les pròpies emocions així com la dels seus companys, a través del joc.

Nom	L'EDUCACIÓ EMOCIONAL	
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el concepte d'educació emocional - Millorar la presa de consciència de les pròpies emocions i dels altres - Conèixer la importància d'adquirir un vocabulari emocional	
Material	<ul style="list-style-type: none"> - Pissarra electrònica - Vídeo interactiu i lúdic	<ul style="list-style-type: none"> - Paper - Llapis
Agrupament	Individual i en petit grup (quatre persones)	

Temporalització	1 hora
Espai	Aula ordinària
Desenvolupament	<p>Activitat 1. Pluja d'idees</p> <p>Es portarà a terme una pluja d'idees, ja que cal conèixer què pensen i saben d'aquest concepte..Totes les idees que vagin sorgint s'anotaran a la pissarra. D'aquesta manera partirem d'una base inicial que anirem ampliant a mesura que anem tractant-ho.</p> <p>Activitat 2. La Marina i el Roure</p> <p>En aquesta segona activitat, es mostrarà un vídeo interactiu sobre una nena (Marina) que està jugant amb una pilota que se li escapa de les mans i va a parar dalt de les branques d'un arbre. Aquesta, intenta fer el possible per aconseguir allò que tan desitja, la pilota. Mentre, l'arbre no li ajuda gens acabant enfadant-la.</p> <p>Amb tot, els nens hauran d'anotar en un paper que el mestre els hi repartirà, totes aquelles emocions que van sorgint. Seguidament, hauran d'intentar canviar la història partint de noves emocions que no han aparegut en tot el vídeo, refent un nou final. Per facilitar la tasca, es realitzarà en grups de quatre persones. Així, fomentarem l'adquisició i augment d'un vocabulari emocional.</p> <p>Activitat 3. Ens expressem</p> <p>Els nens hauran d'escriure en un paper dos moments importants. Un haurà de consistir en un moment feliç i dolç, mentre que en l'altre, haurà de ser el contrari, trist.</p> <p>Seguidament, hauran de sortir i dir en veu alta tot allò que han escrit. Això serà de manera voluntària, sense necessitat de forçar a cap infant. D'aquesta manera, es pretén que s'estableixin llaços d'unió entre els diferents membres que hi formen part. A més, d'adonar-se'n de les diferents dificultats que passa cadascú i la seva manera d'afrontar-les.</p>

2. Proposta d'activitats per desenvolupar: L'autonomia personal

L'autoestima és altre aspecte que cal tenir en consideració. Hi ha molts infants que pateixen d'aquest terme, sigui per maltractament, bullying o dol i per tant, necessiten l'ajuda de les persones més properes per fer enfront la seva situació. Així doncs, es porten a terme dues activitats cadascuna d'una durada determinada, que pot variar segons la motivació i interès dels alumnes.

Nom	L'AUTOESTIMA
Objectius	- Conèixer què és l'autoestima i com potenciar-la
Material	- Fulls

	<ul style="list-style-type: none"> - Bolígraf o llapis - Cartolina blanca
Agrupament	Gran grup i individualment
Temporalització	45 minuts
Espai	A l'aula ordinària
Desenvolupament	<p>Activitat 1. Ens coneixem</p> <p>El mestre reparteix fulls en blanc a cada nen. Seguidament, els hi demana que facin un dibuix d'ells mateixos a la part esquerra, juntament amb el seu nom abaix, mentre que a la dreta han de dibuixar línies, posem per cas sis.</p> <p>A continuació, el mestre els hi demana que passin el seu full al company del seu costat i indiquin una qualitat positiva de la persona. Per exemple: és una persona alegre, divertida, simpàtica... Això finalitzarà una vegada tots hagin valorat els seus companys. Finalment, en veu alta llegiran els que han escrit d'ells.</p> <p>Activitat 2. Imaginat</p> <p>El mestre els hi repartirà als nens una cartolina de color blanc. Seguidament, els hi demanarà que es dibuixin ells mateixos, segons com s'imaginem que seran en el futur, més concretament d'aquí a deu anys.</p> <p>Primerament, els hi demanarà que tanquin els ulls i pensen durant cinc minuts en ells, en la roba que portaran, entre d'altres. Seguidament hauran d'obrir els ulls i dibuixar en silenci allò que els hi pregunta el mestre. Per exemple:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Quina serà la teva professió? - Ets feliç? per què? - Quines aficions tens? <p>Aquesta activitat es realitzarà de manera individual primerament. Després es pot fer en gran grup, ja que poden presentar el seu dibuix als companys de classe i comparar-ho.</p>

Nom	N'ENRIQUETA MENUETA³
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer què és l'autoestima i analitzar-la - Interpretar les situacions que desfavoreixen l'autoestima
Material	Conte de n'Enriqueta
Agrupament	Gran Grup
Temporalització	30 minuts
Espai	Aula ordinària

³ Apartat d'annex

Desenvolupament	<p>Es procedirà a la lectura del conte Enriqueta menudeta. Aquest tracta d'una nena que és nouvinguda a l'escola i que té una característica ben diferenciada de la resta, els seus cabells blaus. És una nena tímida i des del primer moment es troba sola a un context totalment desconegut.</p> <p>Seguidament, es plantejaran una sèrie de qüestions que es formularan als nens:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Algú em pot descriure a n'Enriqueta? - Creieu que és una nena tímida? - Què és el que la caracteritza de la resta dels seus companys? <ul style="list-style-type: none"> - Creieu que és diferent a la resta? o comparteix els mateixos interessos? - Creieu que això pot afectar a la seva autoestima? De quina manera? - Què podem fer? De quina manera actuaríeu?
------------------------	---

És important tractar alguns conceptes que poden influenciar en l'autoestima de l'infant. En aquesta activitat, es mostrarà com treballar el dol a l'aula a partir de tres activitats, una de caràcter més introductori i les altres profunditzant més en la causa.

Nom	CONEIXEM EL DOL
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el concepte de dol - Conèixer les causes i conseqüències
Material	<ul style="list-style-type: none"> - Vídeo interactiu - Pissarra electrònica
Agrupament	Gran Grup i petit grup de quatre persones
Temporalització	1h
Espai	Aula ordinària
Desenvolupament	<p>Activitat 1: Pluja d'idees</p> <p>És important començar l'activitat amb allò que coneixen els infants. En aquest cas es porta a terme una pluja d'idees, on el mestre els hi demana què entenen pel concepte de dol i en quines situacions es pot donar.</p> <p>Seguidament, s'anota a la pissarra electrònica totes aquelles paraules o conceptes esmentats amb anterioritat. Per plasmar encara més la dinàmica, es pot portar a terme un petit esquema sobre les emocions, fent èmfasi en el dol.</p> <p>Activitat 2: Ho visualitzem</p> <p>En aquesta segona pauta, el mestre introduirà una pel·lícula. Aquesta pot variar segons el cicle o etapa educativa. Per exemple, en el primer cicle, cercant a Nemo és una de les més apropiades, mentre que pel segon i tercer cicle es recomanaria quarta planta (2003) o el nen amb pijama de ratlles (2008).</p> <p>Seguidament, un cop visualitzada la pel·lícula, el mestre procedirà a realitzar una sèrie de preguntes:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Com us heu sentit? - Em podeu explicar quins són els sentiments que s'ha esmentat a la pel·lícula?

	<ul style="list-style-type: none"> - Haveu patit una situació de dol?. Quina?, en quin moment s’ha donat?. - Què creieu que hauríem de fer per canviar aquesta situació?. Com creieu que es sent el protagonista? <p>Activitat 3: Ens expressem!</p> <p>Una darrera activitat que es pot formular, és demanar als nens que escriguin en un paper alguna situació de dol. Seguidament, ho hauran d’exposar a la resta dels seus companys. Amb aquesta activitat, es pretén que es infants se’n adonin que no es troben sols i que hi ha diverses maneres de fer front situacions difícils. A més, també tindran en compte que tots passen per aquestes etapes i que cadascun ho intenta vèncer de diferents maneres que per a ells, els hi pot ser un exemple a seguir.</p>
--	---

3.Proposta d’activitats per desenvolupar: Habilitats socioemocionals

Aquestes són importants per a facilitar les relacions interpersonals. Els nens amb destreses socials ben desenvolupades tendeixen a començar més interaccions positives socials amb els seus iguals. Així doncs, s’hi destaquen dues activitats, el pont i som actors.

Nom	EL PONT
Objectius	- Conèixer què és el conflicte i com es produeix
Material	- Vídeo Interactiu “ El Pont ”
Agrupament	Gran Grup
Temporalització	30 min
Espai	Aula ordinària
Desenvolupament	<p>Mitjançant la pissarra digital es visualitzarà un vídeo, el pont, que dona lloc a la creació d’un conflicte i la resolució d’aquest entre els protagonistes que hi apareixen.</p> <p>Seguidament, es portarà a terme una pluja d’idees en veu alta, on el mestre preguntarà:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Una vegada l’hem visualitzat, em podeu dir què és el conflicte?, en quina situació es produeix? . Per quin motiu? - Seguidament, quins són els altres personatges que hi apareixen?. Quina solució porten a terme? Què en pensau? - Finalment, algú em pot explicar com acaba la història? Què canviaríeu vosaltres? Per què?

Nom	SOM ACTORS!
Objectius	- Identificar els conflictes més freqüents i el procés que es segueix per a la seva resolució

Material	- Es podrà utilitzar roba i diferent material per simular una obra de teatre
Agrupament	Gran Grup
Temporalització	1 hora
Espai	Aula ordinària
Desenvolupament	<p>Es portarà a terme una petita obra de teatre on la mestra els hi explicarà diferents rols que hauran d'interpretar els nens. Un exemple pot ser simular una situació en que es produeixi un conflicte entre dues persones. La resta haurà d'observar la situació donada i intentar endevinar quina és la causa d'aquest conflicte. A més a més, hauran de proporcionar diverses solucions per tal de fer front la situació donada incorporant-se i formant part de l'obra.</p> <p>Seguidament, la mestra els hi demanarà que esmentin algunes situacions reals i pròpies en que s'hagi dat un conflicte. Aquests disposaran de 10 minuts per escriure-ho en un full. Una vegada acabat el temps, hauran d'exposar a la resta dels companys les seves situacions. A més, aquestes les poden simular, interpretant-les. D'aquesta manera es produirà una comprensió major sobre el propi concepte i les diverses maneres d'actuació.</p>

És important tractar alguns aspectes que influeixen la producció dels conflictes, en aquest cas la ira, així doncs, es creu necessari el seu tractament a partir de dues activitats, una pluja d'idees sobre el propi concepte i el seu tractament.

Nom	LA IRA
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Conèixer el concepte d'ira - Esbrinar quins fet i situacions generen la ira dels nens. - Compartir experiències positives i negatives
Material	- Globus de color vermell i groc
Agrupament	Gran Grup
Temporalització	45 minuts
Espai	Aula ordinària
Desenvolupament	<p>Activitat 1: Pluja d'idees</p> <p>Es portarà a terme una pluja d'idees on la mestra els hi preguntarà què entenen per aquest terme i en quines situacions creuen que es pot donar. Seguidament, s'annotaran a la pissarra tots els termes tractats.</p> <p>Activitat 2: La controlem</p> <p>El mestre agafarà dos globus de diferents colors. Un serà de color vermell (representarà la ira) i l'altre de color groc (representarà l'alegria). Asseguts en forma de cercle, la mestra els hi explicarà una vivència seva on s'hi ha representat l'ira, i d'altre on ha sentit felicitat.</p>

Seguidament, els hi passarà els globus al company de la seva dreta i aquest haurà d'esmentar també dues situacions, una bona i altre dolenta. Per animar més l'activitat i complicar-la, l'alumne pot dir les seves pròpies vivències, juntament les que ha dit el seu company anteriorment.

L'ús de pràctiques restauratives es fa necessari per al tractament dels conflictes. Així doncs, es representa la següent activitat desglossada en dues petites activitats, una de caràcter introductori i altre del seu tractament i posada en pràctica.

Nom	LA PRÀCTICA RESTAURATIVA
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Investigar les diferents tècniques per a la resolució del conflicte - Conèixer què és la pràctica restaurativa
Material	<ul style="list-style-type: none"> - Pissarra electrònica
Agrupament	Gran Grup i per parelles
Temporalització	30 minuts
Espai	Aula ordinària
Desenvolupament	<p>1. Pluja d'idees</p> <p>Demaneu als nens si coneixen el concepte de roda restaurativa. Seguidament anirem anotant a la pissarra totes les idees i qüestions que vagin sorgint. D'aquesta manera ens adonarem dels seus coneixements previs que aniran augmentant a mesura que vagin incidint en el terme amb profunditat.</p> <p>Cal afegir que és important que acabin coneguen que aquest nou mètode ens serveix per prevenir o resoldre conflictes i per millorar la convivència entre les persones que s'han vist o que es poden veure afectades.</p> <p>2. Pràctica restaurativa</p> <p>La mestra agafa dos alumnes de classe i els hi demana que surtin. Seguidament, els hi explica a la resta que quan aquests entrin de nou hauran d'estar parlant entre ells, sense fer-lis cas, ignorant-los completament.</p> <p>A continuació, una vegada traspasada l'acció, la mestra els hi demanarà com s'han sentit a les dues persones que han "patit" aquesta situació. A més, els hi demanarà de quina manera poden integrar-se al grup i formar part d'ell, seguit d'una sèrie de pautes d'actuació. La temporalització és flexible a més dels diferents rols que poden adoptar els alumnes.</p>

4. Proposta d'activitats per desenvolupar: Habilitats per a la vida i el benestar emocional a través del mètode Montessori

El mètode Montessori és un dels més tractats per a la resolució de conflictes. Així doncs, s'esmenten tres estratègies d'actuació per fer front els conflictes.

Nom	EL MISSATGE EN TRES PARTS
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Investigar el mètode Montessori per a la resolució dels conflictes - Aprendre a gestionar els conflictes
Material	<ul style="list-style-type: none"> - Pissarra electrònica - Fulls - Bolígraf o llapis
Agrupament	Gran grup i petit grup
Temporalització	45 minuts
Espai	Aula Ordinària
Desenvolupament	<p>La mestra explica als infants que quan es porta a terme un conflicte, una manera de resoldre-ho es a partir d'un joc anomenat missatge en tres parts. Es titula així, ja que els infants han de nombrar el problema principalment, després han d'explicar com s'han sentit i finalment han de deixar clar que no volen que es torni a repetir.</p> <p>Així doncs, es planteja una situació de conflicte entre dues persones, seguint un rol que la mestra els hi ha posat. Seguidament, la resta de companys, en grups de quatre han d'anotar el conflicte, la causa i les conseqüències d'aquests, així com les estratègies que utilitzarien per resoldre-ho</p> <p>La mestra els hi demana que ho llegeixin en veu alta, anotant a la pissarra les diverses estratègies plantejades pels alumnes. A continuació, els hi demana que les pautes d'actuació o estratègies plantejades, s'han d'adequar al joc de missatge en 3 parts. Per tant, aquests hauran de plantejar de nou les diverses solucions tenint en compte els diversos elements que hi formen part.</p>

Nom	LA TAULA DE LA PAU
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> - Gestionar conflictes - Dotar d'estratègies per resoldre un conflicte
Material	<ul style="list-style-type: none"> - Pissarra electrònica - Fulls - Bolígraf o llapis
Agrupament	Gran grup i petit grup
Temporalització	45 minuts
Espai	Aula Ordinària
	Consisteix en un espai on els nens poden parlar civilitzadament per intentar resoldre un conflicte .Es comptarà amb l'ajuda d'un mediador que otorgarà el to de paraula. L'objectiu

Desenvolupament	és aprendre a resoldre conflictes respectant-se mutuament. Així doncs, a l'hora de formular les frases hauran de començar amb "jo" en comptes de "tu", hauran de descriure la situació en compte de jutjar i expressar el que necessitem o volem aconseguir de manera positiva. D'aquesta manera es pretén ensenyar als infants diverses estratègies per reconduir la situació sense necessitat de produir-se un conflicte.
------------------------	---

Nom	LLIÇONS DE GRÀCIA I CORTESIA
Objectius	- Gestionar conflictes
Material	- Pissarra electrònica - Fulls - Bolígraf o llapis
Agrupament	Gran grup i petit grup
Temporalització	45 minuts
Espai	Aula Ordinària
Desenvolupament	<p>Alguns conflictes es produeixen per que els nens no coneixen les regles bàsiques de cortesia. Al presentar leccions com disculpar-se per passar o per interrompre, tapar-se la boca quan tenen tos, explicar a algú que està ocupat i no pot parlar en aquell moment i totes aquelles situacions que poden generar conflicte, estam mostrant-lis una manera d'evitar situacions conflictives, de manera educada i diplomàtica.</p> <p>Així doncs, es reperesentará una situació de conflicte on els infants hauran de dotar de les diferents pautes d'actuació esmentades per tal de poder evitar-ho i prevenir-ho de la manera més correcta possible.</p>

5.1. Estratègies d'avaluació

L'avaluació és un aspecte important que s'ha de tractar per tal de conèixer el progrés dels alumnes i poder verificar els seus coneixements i actituds ver a la resolució dels conflictes, és per això, que s'hi destaquen dos nivells que s'han de tenir en consideració:

PROCÉS D'AVALUACIÓ	
Nivell conceptual	Nivell Actitudinal
S'avaluarà els conceptes que s'han anat tractant, així com els coneixements, aptituds i rendiment dels alumnes a l'hora de realitzar les activitats. Això es portarà a terme a través de la seva participació i qüestionaris d'avaluació, que esmentin tot allò treballat.	<ul style="list-style-type: none"> • Autoavaluació: s'autoavaluarà en la realització de les activitats i la seva implicació. Serà avaluat de manera qualitativa a una roda, el mestre guiarà a l'alumne amb preguntes i els companys també hi poden participar, en cas d'avaluacions desfavorables, s'annotaran les qüestions pactades de cara a futurs treballs. • Coavaluació: els alumnes es coavaluaran a través d'uns ítems i segons la realització de les activitats. D'aquesta manera es tindrà en compte la seva implicació, actitud i aportació de coneixements en la realització de les tasques. • Heteroavaluació: El mestre avaluarà els alumnes des de l'inici fins al final. Es tindrà en compte l'actitud del grup i de l'alumne en si, així com la seva predisposició vers els nous aprenentatges.

L'avaluació per tant, serà de caràcter inicial, partint de la simple observació, tenint en compte els coneixements inicials dels alumnes i els nous que han anat adquirint. Tot seguit, es portarà a terme de manera processual a través de la coavaluació entre els propis companys en l'elaboració i participació de les activitats. Finalment, s'hi destaca una avaluació final on es plasmaran tots els continguts tractats a partir d'una autoavaluació. A més, el mestre portarà a terme una heteroavaluació de manera contínua, per tal d'anotar quin ha set el procés d'aprenentatge de cada nen.

6. Conclusions

L'educació pretén el tractament i foment d'una educació de qualitat, basada en la integritat de l'alumne en cadascuna de les diverses dimensions: cognitiva, psicològica, social i afectiu-emocional, arribant fins i tot a l'assoliment d'aquests de manera progressiva, coherent i constructiva.

Davant aquesta situació, són molts els que incideixen més en aspectes de caire teòrics que aspectes habituals com les simples emocions i sentiments. Aspectes que poden influenciar molt en el rendiment escolar del propi infant, així com en els seus processos d'aprenentatge. Val més formar a una persona emocionalment que fer que aquesta arribi a desenvolupar tots els coneixements possibles, partint d'instruccions per tal de formar-lo plenament per a la seva inserció social.

Per tant, és necessari dotar de professionals que coneguin quines són les pautes i intervencions més adients per fer front aquesta gran diversitat, aportant totes les eines necessàries per a una productiva intervenció de l'infant. A més, el propi centre ha de poder gestionar aquests trets, canviant determinats aspectes com el propi currículum, adoptant noves àrees més especialitzades en aquests sectors o fent-ho més flexible, per tal de poder garantir la seva adquisició.

Tot i això, m'he adonat de la gran informació que hi tenim, encara que aquesta es transmet de manera aïllada, sense establir una connexió directa amb altres aspectes com els propis conflictes, tret essencial i característic per verificar que solen ser els majors causants de les accions que porten a terme els infants. A més, es doten de múltiples estratègies educatives per poder fer front aquestes situacions, però són poques les que es solen adaptar a la situació, deixant de banda les característiques pròpies dels infants, els seus processos d'aprenentatge, les seves motivacions i interessos, els processos de relacions que s'estableixen, entre d'altres.

Així doncs, s'hi destaca que el nostre objectiu principal ha estat conèixer l'educació emocional per a la gestió i resolució dels conflictes. Aquest terme s'ha de tractar des de l'inici fins al final, tenint en compte les possibilitats i limitacions dels infants, així com alguns trets personals que caracteritzen les seves actuacions. Encara i així, aquest fet però, es desenvoluparà de manera transversal en les diferents àrees i contextos educatius.

Així mateix es plasmen diverses activitats que seran guies per als mestres de diversos centres. És necessari relacionar els continguts, per aquest motiu, una manera de fer-ho és presentar-ho de manera estructurada i ordenada, relacionant cada activitat amb una competència emocional, per tal de poder crear-ne múltiples d'aquestes partint de la tasca inicial, adoptant certs coneixements i aptituds per fer enfront de les diverses situacions educatives.

D'altra banda, es plasmen diverses estratègies d'avaluació per tal de poder verificar el procediment i seguiment de cadascuna d'elles, anotant quins són els trets més destacats i intentant dirigir els esforços possibles a una millora i èxit d'aquest. Per tant, seran tant de caire quantitatiu com qualitatiu, a través de l'observació directa sobre els infants, com aquests són capaços de resoldre les diverses situacions sense ajuda.

L'èxit s'aconseguirà, una vegada ens adonem que els propis infants són capaços de fer enfront de les diverses situacions sense l'ajuda dels propis mestres. Cal dir, que aquests han de ser una guia del seu propi procés d'aprenentatge, han d'intervenir en les diverses situacions sempre que sigui necessari, encara que han de participar de manera allunyada, per tant que ells mateixos puguin ser conscients de segona mà de quins són els trets que poden dirigir als conflictes.

Així doncs, s'espera que els alumnes gaudeixin de les diferents experiències plantejades per tal de tenir un aprenentatge molt més significatiu, vivencial i lúdic. Per tant, els continguts seran recordats molt més temps i els podran relacionar fàcilment en aspectes diaris de la seva vida.

Finalment cal esmentar que en la realització del meu treball de fi de grau m'he adonat de la importància de tractar aquest terme dins una aula. És interessant saber que coses tan senzilles poden marcar als infants de determinades maneres, influint en diversos aspectes de la seva vida. Per tant, no tan sols cal estar informats, sinó a més, s'ha de saber quines pautes cal portar a terme, així com les intervencions més adients. Per tant, és necessari tenir en compte els conceptes i les característiques que s'hi promouen, d'aquesta manera podrem ser competents generant esforços i recompenses exitoses en les nostres pràctiques educatives.

7. Referències Bibliogràfiques

Alzina, Rafael Bisquerra, et al. Diseño y evaluación de programas de educación emocional. CissPraxis, 2001.

Alzina, Rafael Bisquerra. Educación emocional: Propuestas para educadores y familias. Desclée de Brouwer, 2013.

Bisquerra Alzina, Rafael, and Nuria Pérez Escoda. "Las competencias emocionales." (2007).

BISQUERRA, R. (2009). Psicopedagogía de las emociones, Madrid: Síntesis.

COMISIÓ INTERNACIONAL SOBRE L'EDUCACIÓ PER A EL SEGLE XXI (1997): La educación encierra un tesoro. Informe a la Unesco de la Comissió Internacional sobre l'Eduació per al Segle XXI, presidida per Kacques Delors. Madrid. Santillana-Unesco

Cullell Carreras, Anna. "El conflicte a l'educació infantil: pautes i activitats per gestionar el conflicte positivament." (2012)

Davidson, R. (2012). Aprender a gestionar las emociones. Entrevista de E. Punset, Redes para la Ciencia.

Diekstra, R. (26 de mayo de 2013). El aprendizaje social y emocional: las habilidades para la vida. Redes. (E. Punset, Entrevistador) rtve.

García-Milá, M. "Desarrollo Psicológico y Educación. 2. Psicología de la educación escolar." (2001).

Goleman, D. (1996) Inteligencia emocional. Barcelona: Kairós)Goleman, D. (1998). La practica de la inteligencia emocional. Barcelona: Kairós.

Martínez, M. (2009). Dimensiones básicas de un desarrollo humano integral. Obtenido de <http://polis.revues.org/pdf/1802>

Sánchez Núñez, M^aTrinidad, and Miriam Hume Figueroa. "Evaluación e intervención en inteligencia emocional y su importancia en el ámbito educativo." (2004).

Sala Roca, Josefina, and Mireia Abarca. "Las competencias emocionales de los futuros profesores/as." Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado. REIFOP 5.3 (2002): 0001.

Santamaría, José Sánchez. "La competencia emocional en la escuela: una propuesta de organización dimensional y criterial." Ensayos: Revista de la Facultad de Educación de Albacete 25 (2010): 79-96.

Redorta, Josep, Rafael Bisquerra Alzina, and Meritxell Obiols Galdós. Emoción y conflicto: aprenda a manejar las emociones. 2006.

Requena, Rosa Francés. "EMOCIÓN Y CONFLICTO." *Aplicaciones Educativas de la Psicología Positiva*: 148.

Ruiz, Lourdes Marzo, Josefina Sala Roca, and Mireia Abarca Castillo. "La educación emocional en la práctica educativa de primaria." *Bordón. Revista de pedagogía* 54.4 (2002): 505-518.

ANNEX I: Conte Enriqueta Menudeta

No fa gaire temps, va arribar a l'escola una nena menudeta menudeta que es deia Enriqueta. Era el seu primer any i, caminant pel passadís, tothom se la mirava amb ulls ben estranyats. Quan la mestra la va fer entrar a la classe, va entendre perquè, ningú tenia els cabells com ella, blaus!

Un xiuxiueg va inundar l'estança i n'Enriqueta, que ja era menudeta, encara ho volia ser més i més fins desaparèixer.

- Callau! - va cridar la mestra assenyalant-li un lloc buit de la darrera fila.

Ella, sense treure la vista del terra, va anar a col·locar la jaqueta al penjador i, en asseure's, el seu company li va dir:

- Tens un problema als cabells, que ho sabies?
- No, no ho sabia - va respondre a mitja veu.
- Silenci que començam nens.

Els xiuxiuejos i les mirades penetrants no varen cesar en tot el matí, n'Enriqueta es feia més i més menudeta.

Riiiiing!!! - <<Quin ensurt!>>, va pensar quan tots es van aixecar de cop!

La mestra li va dir que era l'hora de jugar al pati amb la resta de l'escola, <<no!>> - va pensar ella, <<No vull que ningú més em vegi els cabells!>>

Decidida, es va estacar el barret, anant ben alerta de que no li sortís cap cabell. Tot i que no se li notava res, ningú va voler jugar amb ella i no ho podia entendre.

ANNEX II: Estratègies d'avaluació

2.1 Rúbrica d'heteroavaluació

Ítem		0 punts	1 punt	2 punts	3 punts	Total
I N D I V D U A L	Participació	No ha participat ni s'ha involucrat amb el seu grup.	Ha participat, però no ha intervingut	Ha participat activament i ha mostrat interès	S'ha involucrat totalment	
	Comportament social	Mostra una actitud passiva i no té cap interès	Mostra poc interès i intervé poques vegades, aportant informació poc útil.	Mostra interès i dona intervencions de manera reiterada.	Es mostra molt involucrat i les seves aportacions són constants i molt útils.	
G R U P A L	Funcionament del grup	L'agrupació no ha funcionat, la majoria no feien les tasques encomanades	Algun membre del grup no feia les aportacions que es requerien i no arribaven a acords	Els membres del grup feien les aportacions però no arribaven sempre a acords	Els membres parlaven i pactaven les diferents aportacions a fer	
	Resultats	L'actitud general ha impossibilitat l'exposició de resultats	L'actitud general ha impossibilitat l'exposició d'alguns dels resultats, sent aquests discordants	L'actitud general ha possibilitat l'exposició dels resultats, sent alguns d'aquests discordants	L'actitud general ha possibilitat l'exposició dels resultats, sent sempre coherents i en la mateixa línia	

2.2 Rúbrica d'autoavaluació

ítems	0 punts	1 punt	2 punts	3 punts	Total
Continguts	No he après cap contingut	He après alguns continguts	He après continguts i n'he aplicat de nous	He après continguts, n'he aplicat i els he relacionat	
Processos	No he comprès cap procés treballat	He comprès alguns processos però sense relacionar amb els meus coneixements	He comprès els processos i n'he aplicat de nous	Els he comprès tots, aplicant de nous i relacionant-ho amb allò que ja conec	

Seguiment	No he pogut seguir les sessions i m'he perdut en les explicacions	He pogut seguir les sessions encara que m'he perdut en algunes	He pogut seguir les sessions aplicant els meus coneixements	He pogut seguir les sessions participant constantment i aplicant nous coneixements	
Ajuda	He ajudat alguns dels meus companys	He ajudat a certs companys de classe	He ajudat als meus companys i m'he deixat ajudar	He ajudat els meus companys constantment deixant-me ajudar	

2.3 Rúbrica de coavaluació

Ítems	0 punts	1 punt	2 punts	3 punts	Total
Continguts	Cap membre del grup ha après els continguts	Alguns membres han après els continguts	Quasi tots els membres han après els continguts	Tots han après els continguts tractats	
Participació	Ningú ha participat en les sessions	Alguns han participat en les sessions	Quasi tots han participat en les sessions	Tots s'han implicat i han participat en les sessions	
Actitud	l'actitud del grup ha set bastant dolenta	L'actitud del grup ha de millorar	l'actitud del grup ha millorat facilitant la cooperativitat	l'actitud del grup ha set molt bona, interactuant tots i ajudant-se mutuament	
Funcionament del grup	El grup no ha funcionat gaire bé	El grup ha funcionat encara que no han arribat a cap acord	El grup ha funcionat bastant bé interactuant tots i participant en les sessions	El grup ha funcionat molt bé, participant equitativament en la construcció dels coneixements	